

سؤال: محضر مبارک آیت الله العظمی صافی گلپایگانی مدظله

چند وقتی است که نکاتی پیرامون فواید عزاداری برای امام حسین (علیه السلام) ذهنم را مشغول کرده است که خواهش می‌کنم به آن‌ها پاسخ دهید تا ابهامات بنده برطرف شود:

الف) عزاداری و روزهایی از سال را سیاه پوشیدن و غمگین بودن آن هم به خاطر این که یک انسان خبیث در ۱۴۰۰ سال پیش، انسان خوبی را کشته و دیگر موضوع تمام شده است چه فایده‌ای دارد؟ امثال این واقعه بارها در تاریخ اتفاق افتاده است. آیا این همه اوقات خود را صرف عزاداری کردن بی‌خردانه نیست؟ آیا حرف اهل سنت که می‌گویند: «شیعیان مرده‌پرست هستند» درست نیست؟ آیا با سر و سینه‌زدن و راه‌اندازی دسته و هیئت، امام حسین (علیه السلام) زنده می‌شود؟

ب) در جایی خواندم وقتی یک شخص غربی، در عزاداری شیعیان برای امام حسین (علیه السلام) شرکت کرد از یکی از شیعیان پرسیده بود: «چه کسی این امام را کشته است؟ مسیحیان یا یهودیان؟» که وقتی با جواب منفی روبرو و متوجه شده بود که توسط مسلمانان در ۱۴۰۰ سال قبل کشته شده است، متعجبانه گفته بود: «خودتان طرف را کشته‌اید، بعد خودتان دارید برایش عزاداری می‌کنید؟ این کارهای شما و صدمه‌زدن به خودتان و کار و زندگی را رها کردن بعد از ۱۴۰۰ سال چه فایده‌ای برای او دارد؟ و به چه درد شما می‌خورد؟»

فرمایید واقعا فایده‌ی این همه عزاداری و کار را رها کردن، برای ما و برای امام حسین (علیه السلام) چیست؟

سؤال: چرا باید بعد از ۱۴۰۰ سال هنوز برای امام حسین (علیه السلام) عزاداری کرد؟

آیت الله صافی گلپایگانی به نامه‌ای درباره فلسفه عزاداری برای حضرت سیدالشهداء (علیه السلام) پاسخ داده که در پایگاه اطلاع‌رسانی ایشان منتشر شده است. متن سوال و پاسخ آیت الله صافی به شرح ذیل است:

۱ جواب الف:

... این که انسان خبیث، انسان خوب را می‌کشد امری عادی است و بوده است. در این حادثه، جایگاه شمر و ابن زیاد، سنان بن انس و یزید که حسین بن علی، سبط پیغمبر و سید جوانان اهل بهشت را به شهادت می‌رسانند عنوان خبیث بر آن‌ها به قدری کم معنی است که اگر خیانت همه خبیث‌ها را به یک نفر بدهند باز هم برای او کم است و عنوان انسان خوب بر حسین (علیه السلام) عنوانی عادی و بسیار کم‌بها است. شیعه، مرده‌پرست نیست. شیعه، زنده و زنده‌پرور است، چنان که تجلیل قرآن از انبیا، از ابراهیم و موسی و عیسی و صفا و مروه و حجر و مقام و بیت مرده‌پرستی نیست. شیعه در تجلیل از حسین (علیه السلام) از قرآن کریم و وحی الهی الهام گرفته و به هدایت آن عمل می‌کند که آن‌ها (مردگان) را بستانید و به هدایت آن‌ها هدایت یابید؛ «وَلِئَلَّكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمْ أَقْتَدَ» (سوره انعام، آیه ۱۹۰) این موضوع تمام نمی‌شود، چنان که اسم ابراهیم و ملت ابراهیم و مقام ابراهیم و اسم موسی و عیسی و روزها و یاد مواقف و مقامات آن‌ها تمام نمی‌شود. این برنامه‌ها، این سینه‌زدن‌ها و عزاداری‌ها اعلام وجود و نفی شرک، نفی استکبار، نفی استحقار و استضعاف است. این برنامه‌ها مثل اذان است، مثل اُشهد أن لا اله الا الله و اشهد أن محمداً رسول الله است. مرده‌پرستی نیست. شما می‌گویید چی زنده می‌شود؟ این‌ها اگر نبود، همه چیز مُرده بود. این‌ها رمز حیات است، حفظ سابقه است، حفظ هویت است و میراث بزرگ فرهنگی است.

۲ جواب (ب):

این منطق و گفتاری که نقل کرده‌اید، از بی‌سوادی سازنده ساختگی این گفت و شنودها حکایت دارد و به قدری سطح این سخنان پایین و پایین است که انسان نمی‌داند چه بگوید! بسیار جاهلانه و عوامانه است. امام نه در نبرد با مسیحیان و نه یهودیان و نه اهل مذاهب دیگر کشته شد. امام، آن وجود مجسم حق‌خواهی و حق‌پرستی و ستم‌ستیزی و عدالت‌خواهی در نبرد بین حق و باطل و عدالت و ظلم و علم و جهل کشته شد. او در میدان «إِنِّي لَا أَرَى الْمَوْتَ إِلَّا سَعَادَةً وَالْحَيَاةَ مَعَ الظَّالِمِينَ إِلَّا بَرَمًا» و در راه نجات مستضعفان و احیاء دین کشته شد. با تأسف فراوان تمام آن واقعه بزرگ و تاریخی و آن همه افتخارات و مواقف بزرگ که ایستادن و ایستادگی بر هر یک آن‌ها کار نامدارترین رجال تاریخ است را در این خلاصه می‌کنید که مرد خبیثی، مرد خوبی را کشته است و به واقعه‌ای که امثال و نظائر آن همیشه و همواره اتفاق می‌افتد تشبیه می‌کنید. نه سوابق این حادثه را می‌گویید و نه آن مرد خبیث را می‌شناسانید و نه آن مرد خوب را تعریف می‌کنید؛ نه از حَسَب و نَسَبِش، نه از اخلاق و رفتار و سیره‌اش و نه از مسئولیت‌های بزرگی که مثل او بر عهده دارد می‌گویید! ... نقل‌کننده این سؤال و جواب، اگر مغرض نیست، علل حادثه، رجال حادثه، سوابق یزید و بنی‌امیه و دشمنی آن‌ها با اسلام و جنایات بزرگ آن‌ها را برای آن فرد غربی می‌گفت تا تصدیق کند که این حادثه که یک‌هزار و چهارصد سال پیش اتفاق افتاده. اگر چهارصد هزار قرن پیش هم اتفاق افتاده بود، باید آن‌را بازگو کرد و به همه نسل‌ها رسانید. ... این عزاداری‌ها همه‌اش فایده است. همه‌اش انسان‌ساز است. عزاداری‌ها و مراسم عاشورا را هدف اعتراض قرار دادن، هدف قراردادن قرآن و عترت و همه انبیا و همه خوبی‌هاست...